

BMS001006548
S3476
Grize Literatuur

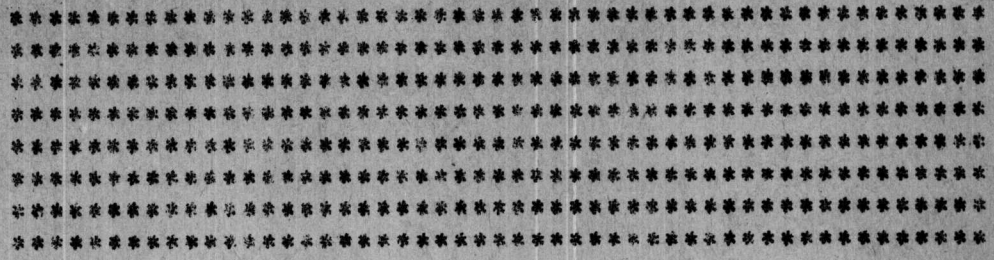
S3476 F7 OCT 1974

F 8

dr. E. Boekmanstichting
Bibliotheek

VOS

hoe vorm je macht binnen gesubsidieerde organisaties

tips & aanwijzingen & Korte inleidingen

f 2,70 !
≈ ≈ ≈ ≈ ≈

dr. E. Boekmanstichting
Bibliotheek

EEN KLEINE HANDLEIDING OM BEROEPSKRACHTEN TE BENADEREN EN TE VOORKOMEN DAT JE BEWERKT WORDT

OVER GESUBSIDIEERDE ORGANISATIES EN HOE JE JE EIGEN
MONDIGHED KUNT BEWAREN

LAMBERT DE VOS
& CHRIS SCHOUTEN

EEN UITGAVE VAN STICHTING HUMUS - POSTBUS 4235 - AMSTERDAM

ter inleiding

ONRECHT IS EEN OBJEKTIEF SYSTEEM

dit boekje geeft enige praktische aanwijzingen aan hen, die ondanks zichzelf te maken hebben met het onrecht konditionerende apparaat van gesubsidieerde instellingen.

Dit is een klein nu en dan praktisch boekje over een gedeelte van een materie, die wellicht de meest genuanceerde uitingsvorm van de neokapitalistische maatschappij vertegenwoordigt: het CRM-subsidieapparaat met al zijn ambtenaren en sociaal-kulturele werkers van een onnoemelijk groot aantal gesubsidieerde én gekontroleerde (zie voetnoot I en verder geen illusies!) stichtingen of verenigingen, die bijna allemaal op 'n "progressieve" manier - zelfs bij de Doopsgezinden is de PPR opgedoken - hun idealisties geformuleerde doelstellingen binnen onze samenleving aan het realiseren zijn. Doelstellingen die overigens niets over de middelen zeggen, behalve dat men iets zegt over de financiële-middelen (subsidie van CRM en andere vaak weinig bekende fondsen) én dat alle aangewende middelen binnen de kapitalistische wet dienen te blijven.

Het is een voor buitenstaanders en zelfs vaak voor degenen die niet dicht bij de "pot" zitten, ondoorzichtig en wijdvertakt gestructureerd wereldje, dat (hoewel 50 procent van de bevolking volgens een recent onderzoek niet eens van CRM gehoord heeft) als vanzelfsprekend funktioneert en blijkbaar één grote, voor activisten en vrijwilligers soms vervelende werveling is van goedwillende activiteiten, technische beleidsplanning in samenhang met vage pluriforme en helaas nooit toegespitste ideeën en behulpzame, maar ook op hun eigen positie bedachte mensen (zie: EEN KLEINE HANDLEIDING OM BEROEPSKRACHTEN TE BENADEREN EN TE VOORKOMEN DAT JE "BEWERKT" WORDT, pag. 6). Dit is allemaal zo, in zekere zin. In de zin van een noodzakelijk tolerant integratieapparaat, dat CRM voor onze maatschappijstructuur dient te zijn.

Eén kenmerkend voorbeeld willen we hier geven over hoe CRM in het jeugd- en jongerenwerk, waartoe ook de jongerenorganisaties van de vakbonden behoren, de tolerante-integratie hanteert ten bate van de rust in de neokapitalistische maatschappijstructuren. Het geeft een duidelijk voorbeeld over hoe via de partijverhoudingen (wie zijn in de regering, wie zijn in de oppositie) een beleid van sociale programmatie gevolgd wordt. Gezien de conjuncturele situatie én de aanwezige potentiële arbeidsonrust werd in 1973 in de Nederlandse politiek de wacht van de VVD afgelost door de PvdA, hetgeen -hoewel dit ook voor Unilever, KVP, AKZO en Philips een politieke noodzaak was geworden -óók in de progressieve pers afgeschilderd werd in het Wagneriaanse perspectief van een overwinning op het nippertje van de progressieve krachten, waardoor de negatieve krachten (DS '70, VVD) nog juist genoemd konden worden tot de oppositiebanken. Vrij eerlijk stelde KVP-fraktieleider Frans Andriessen in een evaluatie van de vorming van het kabinet Den Uyl, dat hij niet begreep waarom Burger zijn formatiepogingen had opgegeven (zie het boek van Gerda Brautigam: De brieven van kabinetsformateur Mr. J. Burger.). In het eerste jaar van dit nieuwe kabinet Den Uyl werd dan ook in een "vernieuwende" maar zeker niet herstrukturierende verbale explosie van progressiviteit door CRM-staatssecretaris Wim Meijer aangekondigd, dat hij ruim een miljoen voor de werkende jongeren beschikbaar stelde. Niet dat dit een start voor een fonds moet vormen om werkende jongeren die b.v. bij de middenstand ontslagen worden,

tóch niet alleen bij het arbeidsburo of de sociale dienst te laten staan óf dat het een klein begin is voor woningen voor werkende jongeren. Nee, het geld gaat op aan subsidie voor de personeelsvoorzieningen en uitbreiding bij de jongerenorganisaties van de vakbonden. De TV-nieuws kijkende en voorpagina-lezende Nederlander moet dan maar geloven, dat dit een oorspronkelijke progressieve daad is, hoewel het niet méér is dan een van de werkelijke konsekwenties waarom de PvdA de VVD moest aflossen. Om onrust onder de arbeidende bevolking tegen te gaan via de vakbonden is nl. geen middel beter verantwoord dan uitbreiding van 't gesalarieerde kader in samenhang met een daarmee bevriend sociaal-demokraties bewind, dat ieder moment door het politiek midden vervangen kan worden door b.v. de VVD. De PvdA bakt het trouwens in dit opzicht nog véééél mooier, nu diverse kamerleden bepleiten dat ook de VVDM via de vakbonden verder geïntegreerd dient te worden (zie daarvoor Hoofdstuk)

VOETNOOT I

Geen illusies!, een paar maal per jaar spoeden beroepskrachten en/of vooraanstaande bestuurders zich naar de wereldwijde (ook de BVD is er anoniem via administratieve krachten gevestigd) CRM-wolkenkrabber in Rijswijk om vragen te beantwoorden en te sjoemelen over de hoogte van de subsidie voor het volgend jaar. Het subsidiereglement vormt in die gesprekken altijd een prachtig technies kader om te bepalen wat wel en wat niet voor CRM door de beugel kan.

CRM bestaat

EEN KLEINE HANDLEIDING OM BEROEPSKRACHTEN TE BENADEREN EN TE
VOORKOMEN DAT JE BEWERKT WORDT

Het eerste contact dat de vrijwilliger of activist (het is maar hoe hij zichzelf noemt) met een organisatie heeft voor een of ander plan, verloopt in de meeste gevallen via een beroepskracht. Realiseer je altijd, dat hij er voor JOU is en niet andersom. Weet ook dat -hoewel er wellicht in bijna geen ander werk zoveel gemanipuleerd wordt als in het vormingswerk- het nogal pijnlijk voor betrokkenen kan zijn als je weet te ontmaskeren, dat mensen in zo'n organisatie zich met gemak of met leugens van jouw verzoek of inbreng hebben afgemaakt. Elke vrijwilliger moet daarom het initiatief in eigen handen houden, anders heb je een meer dan goede kans dat je routineus bij de dagelijkse bezigheden van de staf ingedeeld wordt, en dat betekent maar al te vaak: IN DE BUROLA, tot het hun uitkomt dat je opnieuw je verhaaltje mag vertellen. Er zijn enige praktische tips waarmee je, als je ze volgt, kunt voorkomen dat jou zoiets overkomt. *Enige doortastendheid van jouw kant is noodzakelijk, vergeet je gevoel van dat je teveel vraagt. Je hebt er recht op* en we praten ook uit eigen ervaring: door hun respectievelijke functies bij het Humanistisch Jongeren Centrum en de stichting HUMUS hebben de schrijvers de laatste jaren het manipulatiegedrag van CRM-ambtenaren en sociaalkulturele werkers van dichtbij kunnen observeren. Ze zijn er -dankzij de tips die hier volgen en de tips op de bladzijden 9 t/m 13 groot, sukselvol en wijs door geworden. **DOE HET! STA OP JE RECHTEN!** Hierbij is het niet belangrijk of je de beroepskrachten al kent of niet. Ook al ken je ze, dan nog -wil je je zaken goed behartigen- dan zijn de volgende punten voortdurend belangrijk.

PUNT EEN

Benader het staflid vriendelijk en welwillend (je hebt tenslotte echt niet alle wijsheid in pacht, jouw activiteit zal heus zijn begrensde waarde hebben en hij, het staflid, weet ongetwijfeld het beste wat de organisatie al of niet voor jou en je groep kan doen). Als je toch merkt, dat je niet helemaal integer behandeld wordt, ga dan eens over de volgende punten nadenken en ze in de praktische situatie aangepast realiseren, voor zover noodzakelijk.

PUNT TWEE

Hou het wel zakelijk, niet alleen van jouw kant, maar neem geen genoegen met vaagheden als "we zitten financieel moeilijk" of "we zijn daarvoor het budget al overschreden". Of: "Dit kan niet, dit past niet in ons programma-beleid". Bij dit laatste kan men dan inhoudelijke bezwaren hebben, doe dan wat in PUNT VIER staat. Bel de door jou genoteerde bestuurders en stafleden, wellicht staan die anders, gunstiger tegenover jouw voorstel. In elk geval kun je diverse meningen met elkaar vergelijken. (b.v. spreken ze elkaar niet tegen?, zo ja.....begin een tweede ronde van telefoontjes, wees lastig zonder echt persoonlijk te worden en check af of er toch niet in het bestuur een demokratiese meerderheid is die achter jouw idee staat of althans nog een verder gesprek wil hebben. Nogmaals: denk niet iets als "ik

vraag teveel", gedraag je niet als onderworpen. Het enige wat je doet, ook al heb je b.v. met de organisatie nooit eerder contact gehad, is tegenover de vaktechnische kneepjes van de beroepskracht en/of ervaren bestuurder een eigen techniek van de vrijwilliger of aktivist stellen. Dat is je recht! In theorie verleent CRM juist daarvoor subsidie!

Neem vooral geen genoegen met financiële bezwaren als het b.v. nog geen oktober is (begin van het laatste financiële kwartaal voor gesubsidieerde instellingen). De begrotingen van gesubsidieerde organisaties worden nl. elk jaar vooorafgaande aan het subsidiejaar in Rijswijk met de ambtenaren doorgesproken (zie verder trouwens daarvoor ook voetnoot I), waarbij het altijd gaat over een algemene oriëntatie wat de financiële middelen betreft (op basis van een elk jaar door een registeraccountant op te maken rapport) en verder vooral over aard, verloop van de activiteiten, personeelsbezetting, verharding óf extremisering van bestuur en achterban. De subsidie wordt jaarlijks verleend in diverse periodieken, hoe ook het dat jaar plaatshebbende controlegesprek in Rijswijk (of: gesprekken) verloopt. De burokratie verloopt nu eenmaal sloop. Als de organisatie dus nog altijd gesubsidieerd wordt, (vraag of ze moeilijkheden met CRM hebben) dan hebben ze de volledige beschikking over de financiële mogelijkheden. De staf en het bestuur hebben dus alle ruimte om over het gehele jaar wat de kosten betreft een eigen keuze te maken en zitten tot oktober (met nog drie maanden voor de boeg) goed in de financiële middelen om iets wat ze waardevol vinden, of waardevol is, te steunen. Vraag desnoods financiële overzichten en officiële begrotingen.

PUNT DRIE

Als er eerst over jouw inbreng nog overleg gepleegd moet worden, informeer dan wie die mensen zijn (laat je niet afschepen) én vraag naar hun diverse functies. Noteer namen en adressen en zet daarbij of ze alleen bestuurder zijn of beroepskracht en noteer meteen in welke hiërarchiese volgorde ze in te delen zijn (b.v. voorzitter, penningmeester, sekretaris bij de bestuursleden; directeur, teamleider, eerste funktionaris, konsulent bij beroepsmensen). Als er al direkt gebeld moet worden over je verzoek, blijf dan niet onmondig en zeg dat je dan zelf wel je verzoek wil toelichten óf zelf wel een deurtje verder je zaak opnieuw wil bepleiten. Als je verzoek zogenaamd op een stafbespreking komt (dát zijn dus alleen beroepsmensen buiten het bestuur om), eis dan dat je dan ook aanwezig kunt zijn wanneer jouw zaak aan de orde komt én let op, als dit verzoek wordt overgenomen, dat je tijdens jouw bezoek op de stafbespreking niet te maken hebt met een reeds door de aanwezigen ingenomen standpunt, als dit standpunt negatief voor je is.

PUNT VIER

Blijf vriendelijk, maar als b.v. na een volgend gesprek (en let dan goed op, wie je gesprekspartners zijn) blijkt, dat de organisatie jou niet helpen wil, noteer dan precies welke redenen opgegeven worden. Probeer daarna toch in contact met andere stafleden en de bestuursders te komen en check dan af of werkelijk in meerderheid besloten is jouw inbreng af te keuren óf dat alleen een klein groepje dit gedaan heeft. Soms kan dit merkwaardige gevolgen hebben, zo is onze eigen ervaring.

PUNT VIJF

Deze regels zijn b.v. bruikbaar voor klub- en buurthuizen. Wijk-
centra en landelijke verenigingen en stichtingen. Bij landelijke
organisaties is het raadzaam de hele organisatiestructuur te ob-
jektiveren.

PUNT ZES

Vind je als vrijwilliger (of activist) dit allemaal te "moeilijk",
ben je -zo denk je- geen doordrammer (al heeft dat niets te maken
met je gewone rechten), vraag je dan af of je werkelijk wel ge-
motiveerd bent voor je "belangrijke" activiteit. Zo ja, en acht
je jezelf en anderen van je groep niet "sterk" genoeg om een plan
voor b.v. een weekeinde, een projekt of een wijkactie nog eens te
bepleiten -op de manier zoals het hierboven beschreven is- vraag
je dan nogmaals af of je inderdaad wel voldoende gemotiveerd
bent.

**Hoe leert deze
samenleving
zich zelf te
besturen?**

VRIJWILLIGERSAKTIVITEITEN & POLITIEK

De blindheid voor politieke bewegingen kan zich verharder tot zichzelf proklamerend levens- of wereldbeschouwelijk irreëel hobbyisme, dat aan de leiband van subsidiërende ministeries loopt. In onze maatschappij waarin subsidiëntechnieken ondergeschikt zijn aan het heersende politieke klimaat en een veelvuldig toegepast, en door ambtenaren van diverse ministeries gekoördineerd middel is tot stimuleren of afremmen van spontane ontwikkelingen op méér samenlevingsgebieden dan de meeste aktievelingen binnen aktie- of vrijwilligersgroepen bewust zijn, er is o.i. een schreeuwende behoefte aan een onpartijdige, in ieder geval antikapitalistische analyse die zich primair richt op het ontstaan van spontane aktiviteiten (het "waarom", het "hoe" en het "wie") óf primaire initiatieven in het spanningsveld van aktiegroepen, vrijwilligersaktiviteiten en de bijna altijd aanwezige relatie tot de SUBSIDIE. Ook al wendt men zich alleen maar tot een wijkcentrum voor het stencillen of het bespreken van een veertiendaagse vergaderruimte, dan nog is er een duidelijke relatie tot de SUBSIDIEMOGENDHEID, die meestal CRM heet.

Op het eind maart van dit jaar gehouden HUMUS-KONGRES kwam dit duidelijk -vooral op de eerste avond en de tweede dag- ook sterk naar voren. Ook bleek toen dat de funktie en identiteit van gesubsidieerder organisaties, óók van het Humanisties Jongeren Sentrum dat zich vanaf 1970 druk maakte op het gebied van aktie en vrijwilligersaktiviteiten, op zich reeds een hindernis kan vormen voor wantrouwende aktivisten of vrijwilligers, die niet geïntegreerd willen worden in een subsidiesysteem dat onderdeel is van de funktionerende maatschappelijke machtsstruktuur.

OVER GESUBSIDIEERDE ORGANISATIES EN HOE JE JE EIGEN MONDIGHEID KUNT BEWAREN

Organisaties als Landelijke vereniging voor wereldwinkels, HJS, NKIJ, LVAS, NJG of buurthuizen en wijkcentra worden in samenhang met het subsidiebeleid van CRM geïdentificeerd, omdat -hoe onafhankelijk bestuur en staf zich ook opstellen- dergelijke organisaties een meer dan theoretiese verantwoording aan CRM dienen af te leggen. Zo niet, dan geldt de simpele straf altijd: géén subsidiegeld meer en dus geen verdere mogelijkheid voor de organisaties. Een bijna tot moreel degenereren uitnodigende situatie voor links-politieke geesten, die niet helemaal van hun eigen stabiliteit overtuigd zijn. En nog moeilijker gemaakt voor tot kompromissen neigende geesten nu een "socialist" als Wim Meijer de CRM-staatssekretaris is.

Het tweede probleem komt ook voort uit de kunstmatigheid van door subsidie in stand gehouden organisaties, nl. het vermogen dat zo'n gesubsidieerde instelling heeft tot koördineren. Dit geldt voor landelijke organisaties, maar ook voor plaatselijke instellingen, omdat zij met gemak grote mailings kunnen versturen, dokumentatiemateriaal produceren, meerdere beroepskrachten hebben die vanuit het organisatiebelang voortdurend -ook naar de "basis" toe- initiatieven kunnen ontwikkelen en vaak ook service kunnen aanbieden in de vorm van goedkoop stencillen, drukken, vergaderruimte, etc.

Zo'n koördinerende funktie gaat vaak vergezeld van een op het eerste gezicht weldadig aandoende neutraliteit, maar indien zich bij degenen die -gokkend op deze neutraliteit- zich vaker óf zelfs structureel richten op zo'n organisatie een zekere bewustwording van de situatie, het organisatieapparaat en de mensen manifesteert, dan blijkt vaak spoedig dat de "neutraliteit" alleen maar schijn en periferie is en dat men spoedig bemerkt, dat de "neutrale" benadering alleen maar één facet van de door de organisatie operationeel gemaakte beleidsplanning was.

Een beleidsplanning die weer alles te maken heeft met factoren die men in de praktijk vanuit actie- of vrijwilligersgroepen nauwelijks direkt kan waarnemen. Vaste ingrediënten van zo'n beleid zijn:

de positie van de organisatie tot het subsidiereglement en de daarover lopende diskussie bij CRM en de diverse kommissies, zoals dat begrensd en gedefinieerd wordt door de aan de macht zijnde politieke partijen, de persoonlijke motivaties binnen en de intenties van het bestuur van de organisatie waartoe men zich heeft gewend - én dan ook vooral het dagelijks bestuur (*ga na of het algemeen bestuur meer is dan alleen een noodzakelijke kwantiteit op algemene bestuursvergaderingen -als deze algemene vergaderingen minder dan een maal per maand plaats vinden is het stinkend verdacht-*) benader de bestuursleden -ook de algemene bestuursleden- persoonlijk om te zien of ze werkelijk gemotiveerd zijn óf dat ze het allemaal plichtmatig bekijken omdat -leve de manipulatie- zij nu eenmaal b.v. door de staf of het dagelijks bestuur uitgenodigd waren om in het bestuur te komen, test hun motivatie en feitenkennis over de organisatie,

Let ook vooral op de intenties, capaciteiten en persoonlijkheden van de beroepskrachten die het beleid formeel dagelijks voor de organisatie moeten maken, maar die dat bijna altijd jaar in jaar uit oppermachtig blijken te kunnen beheersen. (*Vraag aan beroepskrachten op het juiste ogenblik vertrouwelijk "hoe lang werk je hier al?"*)

Probeer deze vaklui ook te traceren op hun politieke richting, dat is voor een activist of vrijwilliger vaak zeer verhelderend. En stel je niet tevreden met de wetenschap dat ze b.v. tot de PvdA of PPR behoren. Dát zegt niets, alleen al omdat deze partijen momenteel bereid blijken de kapitalistische maatschappij bij te sturen. Nee!, vraag hoe ze gedetailleerd over allerlei kwesties denken en wat dat betreft welke posities ze dan tegenover het regeringsbeleid in hun eigen partij innemen. Vraag ook of ze werkelijk actief zijn, b.v. gemeenteraadslid of afdelingsbestuurder zijn. Zijn ze dat, spits dan je attentie. Vraag, of probeer erachter te komen, hoe ze dan hun tijd tussen beroep en politieke funktie verdelen. Veel funktionarissen doen dit ongeveer op basis van fifty-fifty, wat altijd een ongelooflijke inerte weerslag op het sociaalkulturele werk betekent, én soms de funktionaris tot een pluriforme ambitiezoeker stempelt.

Als je dit allemaal doet (én een zichzelf respektierende activist of vrijwilliger behoort dit te doen) dan wordt het ook spoedig duidelijk, dat zo'n neutraal, zich regressief of zelfs uitgesproken links voordoende instelling zelf géén onbeschreven blad is, maar een organisatoriese geschiedenis kent, waaruit -al of niet dialekties- zijn aktuele funktioneren verklaard kan worden. Dan wordt het ook duidelijk hoe moeilijk het voor vrijwilligers is om zo'n instelling op zijn werkelijke bedoelingen te becorde-len.

Bijvoorbeeld: Hoe weet je als vrijwilliger wat er in voorgaande jaren (óf maanden) -tijden die jezelf niet meegemaakt hebt- voor spelletjes, compromissen, spanningen en kronkels naar subsidiegevers, besisgroepen en eigen organisatiemensen toe hebben bestaan. De weggewerkte, stil gemaakte en/of verliezende partijen zijn altijd doodgezwegen, vergeten én -net als in de Babylonische beschaving- bij overzichten etc. blijken ze nooit meer voor te komen. Mocht het een en ander toch niet verzwegen kunnen worden, dan wordt er gerelativeerd, geridikuliseerd en gewezen op het feit dat zo'n verliezende of vergeten partij "belaas" niet meer bestaat. Neem als wijs activist, als uitlatingen van stafleden of bestuurders tenderen naar zo'n "ACH JA" houding, contact op met de "vergeten geschiedenis" van de organisatie. Vaak kom je dan tot verrassende, ook politiek interessante resultaten, waardoor je in ieder geval dan meer beschermd bent tegen manipulaties van de staf en bestuur. Je weet meer dan verwacht wordt, én dat is een ervaringsfeit in het vrijwilligerswereldje dat niet vaak voorkomt.

Verder. HOE heb je als vrijwilliger werkelijk inzicht in wat de professionele staf de gehele dag doet, zowel ten opzichte van de routineuze dagelijkse bezigheden (wát zijn die, vraag op een gegeven moment de diverse taakomschrijvingen die elke funktionaris van de ander onderscheidt....**HET IS JOUW RECHT**) alswel ten opzichte van het maken of voorbereiden van afspraken die op langere termijn het beleid beslissend kunnen vorm geven. Dit laatste kan verlopen volgens het patroon van afspraken vanuit de staf en/of dagelijks bestuur met subsidie-ambtenaren, politieke vrienden (b.v. in de Tweede Kamer, maar het kunnen ook gewoon partijbonzen of ministers of staatssekretarissen zijn) én andere vrijwilligers zijn die het gehele terrein van zo'n instelling en ook het beleid niet kunnen overzien, maar wel gepaaid worden met beloften en direkte steunverlening onder een oppervlakkig etiket van b.v. de reeds beschreven neutraliteit in het werkveld van zo'n organisatie. Vrijwilligers die door hun loyale aanwezigheid in het werkveld een beleid gaan invullen dat de wens is van de stafkrachten, bestuursleden (vooral het dagelijks bestuur), politieke "kameraden" én b.v. CRM-ambtenaren, die altijd erop uit zijn om het werkveld te kunnen blijven hanteren, kortom: kontroleren en alleen zaken wensen te doen met de beslissende machten. Let vooral op ineens verschijnende vrijwilligers, die de indruk wekken er eerder bijgetrokken dan zelf naar de organisatie gerend te zijn en blijkbaar ineens zeer goede persoonlijke kontakten hebben met staf en/of bestuursleden. Check deze nieuwe vrijwilligers, maak een praatje en vraag hoe het allemaal zo gekomen is. Blijf gewoon jezelf en wees niet al te wantrouwend. Ze zullen je in de meeste gevallen wel de waarheid vertellen.

Soms (zacht uitgedrukt) kan er dan echt sprake zijn van een of andere manipulatie, waar je eigen aktiviteit of groep voorlopig misschien wel geen direkte schade van hoeft te ondervinden (hoewel), maar die tóch dan aanduidt dat er bij de instelling blijkbaar toch een achterkamer-atmosfeer (vaak stafvergadering genaamd) heerst. Dat is goed om te weten en uiterst belangrijk om zelf meester van de situatie te blijven. Voorkom, dat je ook zomaar zélf in de rol van de binnenvallende, nieuwe vrijwilligersgroep wordt gedwongen. Het opportunisme om deze rol op je te nemen is alleen gerechtvaardigd, als je ten eerste goed geanalyseerd hebt waarom men je allerlei kansen geeft en daarnaast het terrein voldoende binnen de organisatie verkend hebt (zie allerlei voorgaande tips) om te weten dat je niet een ook voor jouw ideeën positieve ontwikkeling in de wielen rijdt.

DAAROM nogmaals: Binnen het gesubsidieerde werkveld zijn de beslissende krachten -ook al omdat CRM-ambtenaren alleen maar formeel zaagsel in hun hoofd én portemonnee hebben:

- a. reeds lang zittende funktionarissen
- b. reeds lang aanzijnde bestuursleden
- c. zeer aktieve db-bestuurdere
- d. doctiele vrijwilligere die hun kulturele aktiviteitenpap liefst buiten henzelf om -anders kost het maar tijd- door staf en bestuur klaargeroerd zien.
- e. reeds lang in het politiek CRM-klimaat aangepaste partijgangers (b.v. Voogd van de Pvd, Kleisterlee van de KVP), kamerleden of bewindsliden óf ambtenaren, die blijkbaar ook persoonlijk redelijke kontakten met hiervoor genoemde persoonlijke funkties in de organisatie hebben.

Zo geanalyseerd -en het kwam ons niet als nieuw voor- bleek de stemming op het HUMUS-KONGRES te zijn tegen organisaties, die zich ophouden binnen het CRM-werkterrein. Deze kritiese houding hebben we niet alleen positief geacht, maar ook wellicht zou het een aansporing kunnen zijn voor staatssekretaris Wim Meijer van CRM een Teleac-cursus samen te stellen over de diverse beleidsbeinvloedende strukturen en overlegssituaties die een vrijwilliger vanuit zijn aktiviteit alleen maar hooguit fragmentariese meemaakt en daardoor een gewillig progressief slachtoffer is voor manipulerende krachten binnen deze strukturen. Indien de staatssekretaris deze neutrale houding kan opbrengen, dan zijn de schrijvers zeker bereid een inbreng in zo'n programma te verzorgen.

DE BEUK D'R IN !!

WAAROM DEZE KRITIESE ANALYSE?

Niet uit een zogenaamd objektief belang: het think-tank idioom om ook de eigen organisatorische dynamieken krities te analyseren.

De kritiese houding van dit boekje is te verklaren, omdat op het HUMUS-KONGRES -in tegenstelling tot de meeste gesubsidieerde instellingen die nog altijd een konditionerend lidmaatschap kennen- bijna uitsluitend mensen aanwezig waren, voor wie de iegen plaatselijke activiteiten -vaak ook wijkactiviteiten met politieke strategie- voorop stonden en die vandaar uit vrij gezond stelden:

"Als CRM vrijwilligersactiviteiten wil steunen, wát betekent dat dan buiten de organisatoriese franje om in de praktijk?"

En:

"Als ikzelf politiek bezig ben, in hoeverre sluit ik dan een kompromis óf ga ik met blinde ogen in op het manipulatiespelletje van politieke tegenstanders?"

Een tekenend voorbeeld waarom ook o.i. deze kritiese houding relevant is, is het beleid van de TAS-redaktie (Tijdschrift Anti-imperialistische Scholing), die nog niet zo lang geleden een redelijke openbare diskussieavond belegde met minister Pronk over ontwikkelingshulp en kapitalistische structuren, määf daarnaast ook sinds enige tijd ingegaan is op het aanbod van de ELVAS om diverse faciliteiten te aanvaarden van dit Landelijk Vrijwilligers Activiteiten Centrum, waarmee de redaktie van het TAS-bulletin -waarvoor schrijvers verder veel waardering hebben- zich het predikaat gaven van een opvallende politieke kortzichtigheid als het niet om de eigen materie gaat, maar om b.v. de geprogrammeerde sociale en politieke beleidsvoering ten aanzien van het vrijwilligerswerk (ook naar aktiegroepen of komitees als b.v. Chili-komitee). Want juist deze ELVAS kwam pas begin 1974 tot stand, nadat ook staatssekretaris van CRM Wim Meijer, de subsidiegever, ervan overtuigd was dat de ELVAS een overzichtelijk te kontroleren en beperkt struktuurtje was in het CRM-beleid, zónder dat vrijwilligers -die niet vanuit reeds erkende en gesubsidieerde organisaties afkomstig waren- een overheersende invloed hadden in het beleid. Het zou voor hun interessant zijn om de hiervoor beschreven tips etc. eens op deze ELVAS toe te passen

CRM-SUBSIDIE ALS INTEGRATIEINSTRUMENT

"De politieke staat in het westen houdt steeds meer een randgebied open, waarbinnen de consensus (de heersende ideologie van de heersende klasse) doorbroken kan worden en de oproep tot de revolutie straffeloos verkondigd kan worden. Dit randgebied is meestal van kulturele aard. Bovendien blijft het binnen de scherp bewaakte grenzen en staat het onder voortdurende controle van de gemanipuleerde openbare mening en het manipulerend apparaat waardoor de publieke opinie gevormd wordt. Om nog maar te zwijgen van de controle door de binnenlandse veiligheidsdiensten. Pas de onkontroleerbaarheid van het protest zou in het gesloten circuit van de heersende consensus een breuk kunnen slaan" (want: WAT SCHUILT ER ACHTER DE MAGIE VAN DE PROGRESSIEVE WOORDEN???). Aldus agnoli in Transformatie van de democratie (SUN). Waarmee hij o.i. aan het merendeel van de linkse pers de juiste én binnen onze maatschappijstructuur functionele plaats toekent. Zie: "Persconcentratie" (SUN). De oppositie binnen de pers kan een precies tegengestelde uitwerking hebben: kanaliseren en controleerbaar maken i.p.v. verzet te voeden.

Om de politieke en sociaal-psychologische functie van bovengenoemde marge te kunnen begrijpen, zullen we hem moeten plaatsen in het licht van de ontwikkelingen van het neokapitalisme met zijn regulerend en controlerend staatsapparaat. Het begrijpen van de ontwikkelingen van het neokapitalisme en de daaruit voortvloeiende taken van het burgerlijke staatsapparaat is vooral daarom noodzakelijk, omdat bij "links" veelal de misvatting bestaat als zou b.v. het CRM-beleid, het ondersteunen van zogenaamde progressieve initiatieven, tegengesteld zijn óf kunnen zijn aan een ander onderdeel van dit staatsapparaat. Bijvoorbeeld het defensiebeleid, waarover vaak bij links geen of minder twijfel bestaat m.b.t. de ondersteuning die het verleent aan de politieke, economische en kulturele manipulatie van het uitbuitende, onderdrukkende en vervreemdende kapitalisme. Ook signaleren we de in linkse kringen vaak aanwezige misvatting als zou het een linkse minister of staatssecretaris via grote inspanningen kunnen gelukken het CRM-beleid te onttrekken aan de wetmatigheden van het kapitalisme. Alsof een uiterst genuanceerd onderdeel van neokapitalistische structuren tot een kontradiktie van zichzelf zou kunnen worden.

Het gaat er meer om te onderkennen, dat het subsidiebeleid in de vorm van sociale en kulturele programmatie in het werkveld van CRM een weerspiegeling vormt van de economische planning van het kapitalisme, dat geen belang heeft bij crisis en opleving van de klassenstrijd, die het kapitalisties bestaan in gevaar zouden kunnen brengen. Dat daarom ook aan een "nieuw" ministerie als CRM diverse taken gedelegeerd worden ten einde de heden ten dage gigantische investeringen en de titanies door de arbeidersklasse geproduceerde meerwaarde veilig te stellen en zo de sociale-(klasse)vrede op alle gebieden van het maatschappelijk leven te helpen waarborgen.

Een voorbeeld van sociale programmatie binnen onze maatschappij vormen de verregeaande geburokratiseerde vakbonden (b.v. via de SER), en die volkomen medeverantwoordelijk gemaakt zijn voor het wel en wee van het kapitalisties stelsel. Het zal o.i. tegenover de uitbuitende en repressiestrukturen van het neokapitalisme erom gaan onszelf de illusie te ontnemen als zou in een burgerlijk-demokratiese staat de omwenteling van de maatschappelijke strukturen in socialisties perspektief of deelakties die potentieel hetzelfde beogen, begunstigd worden of kunnen worden door een binnen diezelfde om-te-wentelen strukturen werkzame "progressieve" staatssekretaris of minister. Het zal nodig zijn begrippen als vorming, hulpverlening (ook alternatieve), kortom de door de CRM-managers beoogde bewustwording en emancipatie, van het ideologiese omhulsel te ontdoen, die maar al te vaak nietszeggend "sociaal-demokraties" of "radikaal" wordt genoemd. Verwijder de reklameachtig ideologiese verpakking opdat duidelijk wordt dat de pragmatiese funktie uit niet veel anders bestaat dan de aanpassing aan de heersende burgerlijke, neokapitalistiese ideologie mét al zijn gebreken. En dat de genuanceerdheid van het CRM-beleid hoogstens (niet méér) een verzoening beoogt met groepen of individuen, die anders "uit de boot dreigen te vallen". (B.v. het streetcornerwork aan de periferie van de maatschappij, waarmee door progressief ogende maatschappelijke werkers wordt getracht het herintegratieprogres te starten.)

"Demokratiese" vrede, lief zijn voor elkaar, overleg in plaats van het bloot leggen van tegenstellingen betekent in deze maatschappij het belang van enkelen boven dat van velen stellen. Een bijna klassiek voorbeeld van sociale programmatie -nota bene door progressieven bepleit- deed zich zeer recent voor m.b.t. de soldatenorganisatie VVDM. De bewustwording en emancipatie van de soldaten, zich bevindend in de fase van het anti-hierarchies protest VVDM, mede te danken aan de geringe burokratisering aan de top, de grote mate van wisseling wat betreft leiding, dus de grote invloed van de basis op de top, leidde onlangs tot opmerkingen vanuit de PvdA en PPR, dat de VVDM helaas nog geen aansluiting heeft bij de gedemokratiseerde vakbonden. Bij de recente roep om o.a. stakingsrecht voor militairen, via de VVDM, wisten de woordvoerder van een progressieve partij als de PvdA of de PPR, dan ook niets-beters te bepleiten dan aansluiting van de VVDM bij de grote vakbonden én langdurige vrijstelling van de leiding (die dus daardoor langer blootgesteld kan worden aan de kompromis-routines). Nota bene werd hiermee dus de vakbondstop naast het kontroleren van de sociale vrede in de bedrijven óók nog de kontrolle opgedragen over de "vrede" binnen een van de pijlers van dit sisteem: Het leger. Korporatistieser kan het niet!!!

Dat het hierbij niet zozeer gaat om de persoonlijke integriteit van bovenstaande pleitbezorgers en andere reformistiese bonzen, máár wel om de achter hun rug omgaande wetmatigheden van het kapitalisme en de daaruit voortvloeiende sociale programmatie-tendenzen te onderkennen, dát moet duidelijk zijn. Trap dus niet in de diskussietechniek zoals die onlangs door minister Jan Pronk werd gehanteerd op de diskussieavond over ontwikkelingshulp met de redaktie van de TAS. "Er is verdorie verschil tussen mijn beleid en mijn konservatieve voorgangers. Alleen ik doe wat ik kan en dat heeft in dit bestel hoe dan ook zijn beperkingen", zo verklaarde Pronk emotioneel.

Wat hij dan vergeet, is dat zijn persoonlijke intenties volstrekt onbelangrijk worden als hij die probeert te realiseren binnen een reaktionair structurele wetmatigheid (wat de ontwikkelingshulp ook volgens het TAS binnen de westerse wereld is), die hij als sociaal-demokraat tóch niet kan veranderen. Omdat het sociaal-demokratisme hoogstens nu en dan een tijdelijk nieuw verfje op keiharde politieke structuren is. Pronk moet niet emotioneel worden, maar erkennen dat hij op z'n hoogst een nieuwe verpakking is voor een oud produkt: ontwikkelingshulp als rationeel onderdeel van de imperialistische staat. Hij verdient pas respect als hij in twee maanden alle regels voor westerse ontwikkelingshulp geanalyseerd en overtreden heeft, in drie maanden de Nederlandse en andere multinationals diverse uit woede veroorzaakte hartinfarcten op directieniveau bezorgd heeft, in vier maanden een volwassen politieke crisis in Nederland verzorgd heeft, én in een half jaar in Nederland de ideale ontwikkelingshulp en sublieme basismaatschappij gevestigd heeft. Uiteraard kan hij dat niet. Hij is gebonden aan alle kapitalistische routines in de ontwikkelingshulp, die ook zijn voorgangers bepaalden. Hij is op zijn ministerspost een politiek gevangene uit eigen wil. Hij verdient géén respect, alleen maar een kapitaal ministersalaris.

KONGRESVERSLAG *****

In het weekeinde van 30-31 maart jl. vond er op de boerderij Sallus een door de stichting HUMUS georganiseerd treffen plaats van mensen die zich de afgelopen vier jaar bezig hadden gehouden met activiteiten die binnen de definitie van "humanisering van de maatschappij" konden vallen.

In verhouding tot de optimistische verwachtingen van de organisatoren was het niet een explosief overmatig bezocht weekeinde, nl. in totaal 52 bezoekers, maar in vergelijking met andere organisaties en hun ervaringen was dit een meer dan redelijke opkomst. Geografies was ongeveer h eel Nederland aanwezig.

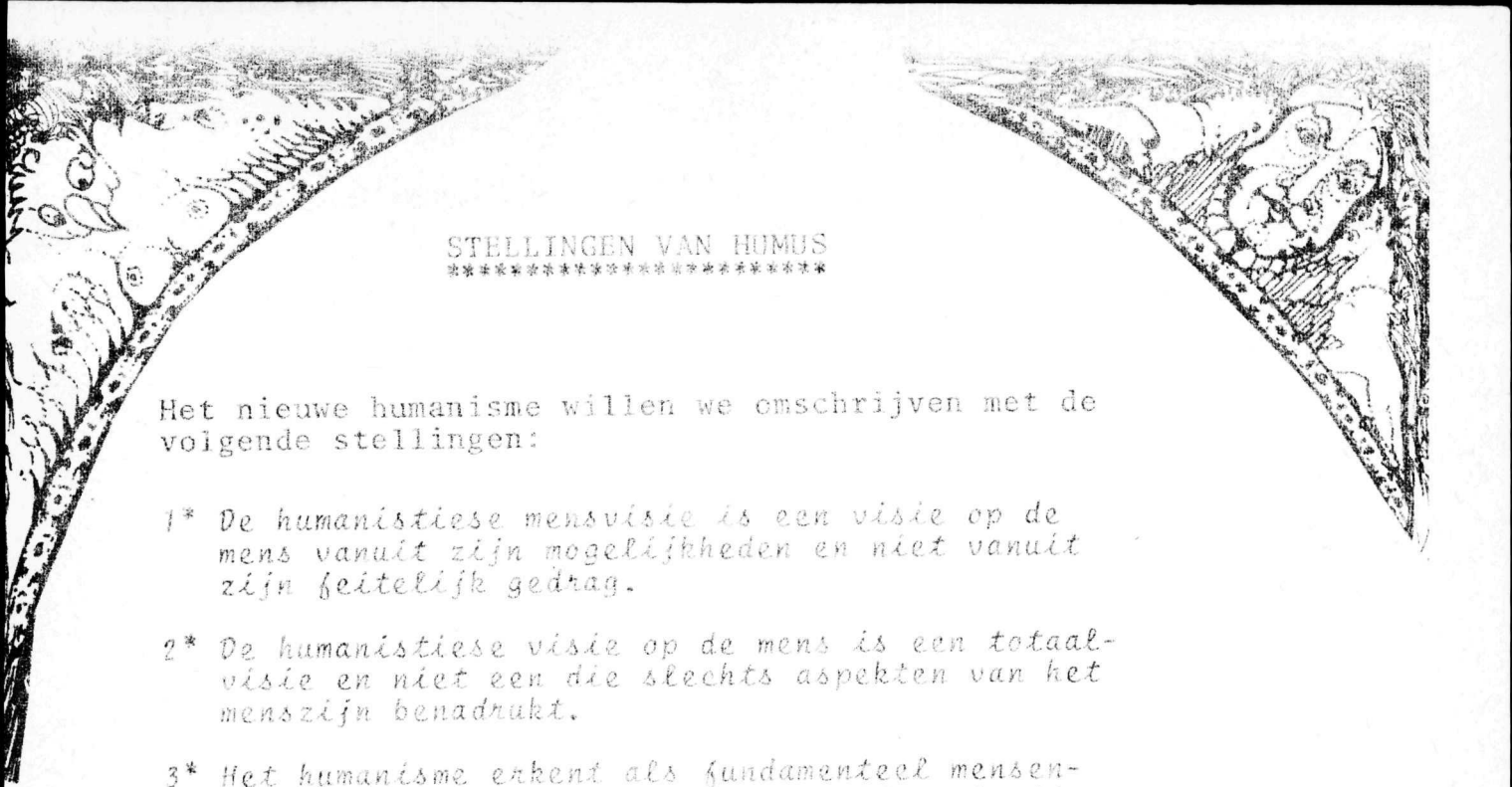
Het was ook een feitelijk belangrijk weekeinde. Centraal stond het discussiestuk Georganiseerd humanisme en zoals het spoedig duidelijk werd, diende dit voornamelijk als documentatie om een antwoord te vinden op de vraag: "Heeft een links humanistische organisatie nog zin?"

Vrij logies stond ook het Humanisties Jongeren Centrum voortdurend in de belangstelling, omdat het HJS vanaf zijn oprichting in 1968 de direkt aan het Humanisties Verbond gelinieerde organisatie was van het humanisme binnen het jeugd- en jongerenwerk. Als zodanig had het HJS een ontwikkeling door-gemaakt van ordentelijke klub naar aktivistische beweging.

In de diskussies bleken er nogal misverstanden over dit HJS en CRM te bestaan. De onwetendheid over het CRM-ministerie leidde vaak tot twee elkaar uitsluitende meningen, nl.  f: CRM is neutraal, objektief en vandaaruit voert het een progressief subsidiebeleid;  f: CRM is een verdere poging tot vervolmaking van de z er repressieve-tolerantie die ook door sociaal-demokratiese bewindslieden (omdat die noodzakelijkerwijs de bestaande geliberaliseerd kapitalistiese verhoudingen aanvaarden) gehanteerd worden. De positie van het HJS was vanzelfsprekend, als gesubsidieerde organisatie, ondergeschikt aan hetgeen men over CRM dacht. Tot progressieve tevredenheid bleek op de tweede dag, dat de mening als zou CRM neutraal funktioneren, slechts een zeer kleine minderheid vertegenwoordigde.

Besloten werd:

1. er komt, na grondige voorbereiding, nu en dan een publikatie via de stichting HUMUS, die van direkt nut moet zijn voor vrijwilligers en akties.
2. aanwezigen en hun groepen zien het gevaar van verdere structurering van het werkveld van akties en vrijwilligers door grote en gesubsidieerde instellingen. Nadere analyse van dergelijke organisaties die de vrijwilliger of aktivist de indruk kunnen geven dat er "op hen gewacht werd", is noodzakelijk. Temeer opdat achter deze organisaties beleidsplanning van ekonomiese en politieke machten, bekrachtigd via het subsidiesysteem, zitten.
3. in principe vindt er in het najaar een vervolgongres plaats.

STELLINGEN VAN HUMUS

Het nieuwe humanisme willen we omschrijven met de volgende stellingen:

- 1* De humanistische mensvisie is een visie op de mens vanuit zijn mogelijkheden en niet vanuit zijn feitelijk gedrag.
- 2* De humanistische visie op de mens is een totaalvisie en niet een die slechts aspecten van het menszijn benadrukt.
- 3* Het humanisme erkent als fundamenteel mensenrecht het recht van de mens op zelfontplooiing. Voor ieder mens geldt dat hiervoor eerst de fysiologische behoeften, en de behoefte aan zekerheid en sociale erkenning bevredigd moeten zijn.

Dat zijn dus evenzeer fundamentele mensenrechten

- 4* In deze maatschappij zijn de behoeften aan zekerheid en sociale erkenning niet bevredigd,
 - a. door de dreiging van de atomaire oorlog,
 - b. door het competitie- en concurrentiesysteem van het moderne kapitalisme.
- 5* Het humanisme is gericht op maatschappijverandering.
- 6* Bij de humanistische (totaal)visie op de mens horen begrippen als bewustzijn, liefde, geluk, vrijheid en bezinning.
- 7* Het humanistische denken gaat uit van het a priori dat de mens zich kan ontplooien tot grotere vrijheid ondanks de neiging tot inkapseling van de maatschappij.
- 8* De humanist zal interne tegenstellingen in zijn denken toelaten en op een creatieve wijze omgaan met conflicten

HUMANISTISCH DOONGEREN CENTRUM

HET HUMANISME VAN HET HJS *****

Het Humanisme kan volgens het HJS niet zonder zijn "etiek" konsekwent en met verplichtingen uit te breiden tot de sociale bepaaldheid van de mens. Als het gaat over redelijkheid, zedelijkheid en "haalbaarheid", zaken die in de mond van vele "realisten" vaster zitten dan de verstandskies, blijft vrijblijvend, wanneer het niet direkt tot de mens-maatschappij relatie wordt doorgetrokken. Van Doorn en Lammers formuleren het in Moderne Sociologie, Systematiek en Analyse als volgt: "De geponeerde tegenstelling tussen "mens" en "maatschappij" is een schijntegenstelling. De mens is zonder de maatschappij onbestaanbaar, zomin als de maatschappij iets buiten de individuen om is." Een humanistische organisatie zal konsekwent moeten funktioneren in dit spanningsveld mens-maatschappij en duidelijk -als gewetens-organisatie- voor de bedreigde medemens structurele veranderingen formuleren én vanuit zijn eigen, tipiese machtssituatie proberen te realiseren.

Het HJS formuleert het nu al een tijdje in een stelling voor het Nieuw-Humanisme als: De humanistische mensvisie is een visie op de mens vanuit zijn mogelijkheden en niet vanuit zijn feitelijk gedrag. Structuren die de menselijke mogelijkheden belemmeren zijn per definitie diskutabel. En zeker in de mens-maatschappij relatie betekent die voor ons dat de maatschppij moet wijken, secundair is, zich moet aanpassen aan de mogelijkheden van de mens. Dat maatschappelijke structuren niet gebruik mogen maken van het gekonditioneerd feitelijk, menselijk gedrag van veel mensen binnen de structuren. Onze overtuiging is, dat daarom de maatschappij moet veranderen naar een socialistische samenleving, waarbinnen een norm als gelijke kansen op zelfontplooiing op alle levensgebieden moet verhinderen dat de menselijke mogelijkheden van ieder individu vervormd en onderdrukt worden. Velen van ons vinden daarom niet alleen het huidige Humanisties Verbond onacceptabel, maar ook de huidige vormen van sociaal-demokratie.

AKTIVIST

Hiermee bedoelen we diegenen die zich op een deelgebied van de maatschappij theoretisch/praktisch verzetten tegen het kapitalisme. Hoewel dit kapitalistische systeem in zijn historische gegroeide vorm door mensen binnen de acties niet als zodanig behoeft te worden herkend. Voorbeelden van deelgebieden: protest tegen slechte woonsituatie, milieu-belasting, vervuild water, kappen van bomen, het verkeer, apartheid in Zuid-Afrika, imperialistische uitbuiting in Latijns Amerika. Het zijn deelgebieden waarmee op verschillende niveaus gewerkt wordt. Van het louter humanitaire protest tot de marxistische onderbouwde strategie.

Het is misschien juist om het activiteiten (deel-)bewustzijn te zien als de eerste fase naar een socialistische totaalvisie, d.w.z. het bewustzijn dat in laatste instantie alles in deze maatschappij bepaald wordt door het privé-bezit van de produktiemiddelen en dat slechts de opheffing daarvan door de arbeidersklasse de basis kan zijn voor een socialistische maatschappij.

NEO-KAPITALISME

Volgens de definitie van E. Mandel is dit de laatste fase in de ontwikkeling van het monopoliekapitalisme, waarbij een aantal factoren -de versnelde technische ontwikkeling, de permanente bewapeningseconomie, het om zich heen grijpen van de koloniale revolutie- de voornaamste bron van de monopolistische meerwaarde van de koloniale landen hebben verplaatst naar de imperialistische landen zelf. Waardoor de reusachtige vennootschappen enerzijds onafhankelijker (zelf kosten van verkoop, distributie, research en ontwikkeling in eigen hand) en anderzijds kwetsbaarder (groeiende invloed van niet-kapitalistische landen, afname van klanten uit niet kapitalistisch milieu, overcapaciteit, korte omlooptijd van kapitaal) zijn geworden.

IDEOLOGIE

Vrij naar Marx. Niet alleen kan de mens zichzelf voor de gek houden, maar ook kan een maatschappij als geheel dat doen. Evenmin als men een individu beoordeelt naar de voorstelling, die hij heeft van zichzelf (en deze projectie voor een exacte weergave van de werkelijkheid houdt) evenzo kan men ook een maatschappij niet kennen, wanneer men afgaat op de voorstelling die zo'n maatschappij van zichzelf geeft. Hoe een individu over zichzelf denkt, hoe een maatschappij over zichzelf "denkt", kan erg verschillen van wat zij in werkelijkheid is. De voorstellingswereld is een deel van de totale werkelijkheid. Deze voorstellingswereld noemt MARX ideologie. M.b.t. "onze" maatschappij: de voorstellingswereld slaat niet op de werkelijkheid zoals zij is. Zij moet daarentegen zo'n beeld van de werkelijkheid in stand houden, die ervoor zorgt dat de arbeider niet meer ziet wat zijn eigen belang is, maar het belang van de kapitalist als z'n eigen belang gaat beschouwen.